

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XXII. De Fidejussorib[us].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

Pe. Qua opus non erit, si ante dictum tempus solvere fuerit impeditus, ut quia pecunia missa non fuerit tradita creditori per nuntii improbitatem. Nihil obstante juramento, quod non obligat in casu iusti impedimenti, *d. c. pen. in fine.*

7 Improbatur etiam hoc iure pactum antichresios, *c. 6. h. t. c. 1. & c. Conquestus 8. inf. De usuris.* quo pignoris fructus creditor lucratur, salva sorte, non sine labe usuraria, quod ratione dilatae solutionis fructuum lucrum percipiat. Nihil obstante lege civili, quae pactum istud non reprobat, propter incertum fructuum eventum, & pretium, *l. Si ea lege C. De usuris, l. si is qui 11. §. 1. D. De pignorib. Quae ratio non tollit labem usurariam; ut recte Canones mandent fructus in sortem imputari, & ubi sortem adaequaverint, pignus liberum restitui debitori, d. c. 6. & dictum ad D. d. sit. De pignorib. nu. 15.*

8 Posset autem dubitari, An compensatio fructuum recte praetendatur à debitore, qui iuravit non repetere rem, nisi soluto debito? R. Dictum quidem esse superius, *De iurjur. n. 72.* non impediri debitorem compensare, cum sit idem quod solvere; cui rei multum obstat *c. Ad nostram 7. sup. eod.* Verum dicendum, in isto cap. non proponi, per fructus esse satisfactum creditori, eosque sortem adaequasse sed praesupponi, necdum receptam eam copiam fructuum, aut non constare, quanti sint recepti fructus; ut non male dicatur ibi debitor contra juramentum suum pignus subtraxisse *Covarr. De pactis p. 1. §. 4. n. 14. & seqq.* Nisi dicamus in illo cap. esse juramentum interpositum de formali facienda solutione, qualis non admittit compensationem. Quantum ad *c. Salubriter inf. De usuris* ubi maritus lucratur fructus pignoris nomine dotis, de eo agitur *inf. eod. sit. De usur. quantum verò ad c. 1. sup. De feud. de eo ibi actum.*

9 Sunt & alia pacta damnata tamquam usuraria, quale est illud, de quo in *c. illo vos 4. h. t.* in quo videtur res quidem pure vendita, sed resolvenda: simulatam tamen esse venditionem, & verum contractum pignoris, & quidem usurarium, duae conditiones adiectae colligi faciunt. Prior est, quod intra certum tempus res sit redimenda, fructibus in sortem computatis. Quae licet nihil habeat contrarium naturae

emptionis, est tamen insolita & iniurata contractu isto, & propria contractus pignoratitii, ideoque ad palliandam usuram contractus emptionis apposita praesumitur, si aliae conditiones concurrant, uti hoc in casu. Altera conditio, quod ultra, quam datum, pretium debet restitui; quae conditio contractum factum usurarium, quia nomine dilatae solutionis dicitur quid ultra sortem; atque ita *Pont. in d. 4. damnat usurariae labe istum contractum. Vid. Covarr. 3. Var. Res. c. 9. Auger suspiciones emptoris qualitas, qui confectus excoisuras, cuius tamen Pont. in d. c. 4. non meminit ut ad damnandum praedictum casum sufficiat duae istae conditiones.*

Finis hujus contractus est, ut creditorem securitas super credito. Cui nisi tempore suo faciat, est licentia rem distrahendi, *l. fin. C. jure dom. impetran.* Ubi pactum de non distrahendo faciet tardiozem distractionem, ut dicitur *D. & Cod. De distract. pignor.* In casu distractionis, pluribus existentibus creditoribus illi potiores, qui tempore priores, quae dicitur *C. Qui potiores in pig. hab.*

Ponitur hoc in *Tit. c. fin.* cuius contentus hanc ad materiam parum facit, cum spectat usum fructuum, qui est jus utendi fructibus aliena, salva ejus substantia. Istique ad improprius, circa rem, quae usui non consumitur, jus integræ restitutio est faciendae ab ipso contractu, data super eo cautione de utendo arbitrio boni viri, deque restituenda re in specie tempore suo: alius improprius, circa quarum usus est in abusu, qui obligat tamen ad restituendum tantumdem ejus generis aestimationis, data etiam in eum finem cautione, quae de re plura videantur *D. & C. De pig. fructu, & aliquot tit. seqq.*

TITULUS XXII.

De Fidejussoribus.

SUMMARIUM.

1. Fidejussio quid, & qui fidejungere possunt.
2. Mulier jurato in ratu cedens an obligetur?
3. Clericis fidejungere quatenus liceat.
4. Episcopi

4. *Effectus fidejussionis.*

5. *Fidejussori solvendi actio est ad versus debitorem.*

6. *Ante solutionem quando hac actio desit.*

1. Fidejussio est obligatio, qua quis alienam obligationem fide sua esse jubet, salva principali. Hæc tenet eos, quibus persona est habilis ad se obligandum. Mulieri post intercessionem salvum est. C. Vellejanum, de quo Cod. & D. Ad S. C. Vellejan. idque ac sua fragilitate sibi damnum det.

2. Quid si jurato intercesserit? R. Verius videtur, beneficium hoc ei salvum non esse, quod juramentum servari possit, citra detrimentum animæ jurantis, atque ita sit servandum. Pro qua parte facit *cap. Ex rescripto sup. De jurejur.* ubi mulier, quæ jurato intercessit, dicitur debere satisfacere. Ubi supplere, illam monitam renunciasse Vellejano, est divinate, cum textus iste ejus rei mentionem non faciat, & ratione juramenti in genere satis monita esse videatur beneficii competentis. Nihil facit, quod juramentum sequatur naturam actus, cui apponitur, salva scilicet exceptione actui adherente, *l. fin. Cod. De non numer. pec.* Nam hoc verum, quando salvum esse potest juramentum naturæ actus accommodatum: hic autem, exceptione concessa mulieri, secundum actus naturam salvum esse non potest juramentum, cum quod juravit se impleraturam, non impletet: imo contraveniret, non sine perjurio, cum licite quod promisit servare possit. Ut dicendum sit, naturam actus esse remotam. Abbas ad *d. cap. Ex rescripto nu. 9. And. Gail. 2. Obser. 77. nu. 10. ubi alios citat.* Quod & procedet si pro marito intervenit: nam licet, secundum leges civiles, nulliter. *Ausb. Si qua mulier Cod. hoc tit.* juramentum tamen non vergit in detrimentum salutis mulieris, ut servandum sit, juxta *c. Cum coningat 28. sup. De jurejur.*

3. Clericis fidejubere non est inhibitum, eoque nomine tenentur. Non cogitur autem Clericum creditor invidus accipere, etiam locupletem, quod minus ei sit provisum, propter difficiliorem excussionem, quam causat privilegium fori & competentæ, quo gaudent Clerici, *c. 3. inf. tit. seq. & sup. De*

compet. Non decet tamen clericos vacare fidejussionibus, ne secularibus se immisceant, & à divinis abstrahantur, *inf. Tit. 50.* Quo modo dicitur talis à Clerico abjiciendus, *cap. 1. h. r.* Ecclesia per Clerici fidejussionem nullatenus obligatur, nec inquietari potest: ut nec Monasterium, ratione mutui à Monacho accepti sine Prælati & majoris partis Capituli consensu, quæ minorem ligat, secundum dicta sup. *Tit. 17.* nisi mutuum sit versum in Ecclesie utilitatem, quam fieri locupletiore cum damno alieno minus æquum, *cap. pen. h. r.*

Effectus fidejussionis est obligatio etiam 4 singulorum in solidum, & excussio etiam ante principalem pro lubitu creditoris, *l. 3. Cod. hoc tit.* Quo casu subventum fidejussoribus duplici beneficio: altero ordinis, sive excussionis, quo ante excuti nequeunt, quam principalis excussus sit inventus non solvendo, *Ausb. Præsent. Cod. hoc tit.* Altero divisionis, quo in solidum conventus unus ex pluribus rejicit creditorem, ut non conveniatur nisi pro virili, si omnes sint idonei; alàs frustra objicit hoc beneficium, *d. l. 3.* Competunt hæc beneficia non ipso jure, sed ope exceptionis tantum; qua omisa, solutio facta ab uno dat ei regressum contra creditorem, qui suum recepit, aut alios fidejussores, qui hoc ipso sunt liberati.

Est autem solvendi salva actio contra debi- 5 torem, qua petat ab eo sibi refundi quod ejus nomine solvit. Ad quod cogendi sunt etiam Clerici, pro quibus fidejussum: quos si constituerit religionem fidei & juramenti tergiversando aut recusando violasse, ab officio & beneficio suspendendi sunt, *c. 2. h. r.* Ante solutionem non est actio fidejussori, quia necdum mandatum peregit: nisi in tribus casibus, relatis in *c. fin. h. r.* Primò, Si diu in debiti solutione cessarit debitor: qui etiam per E. clefasticam censuram potest compelli liberare fidejussorem à molestiis, quas patitur à creditore, *c. 3. h. r.* Secundò, Si fidejussor fuerit condemnatus, quia videtur solvisse, cum sententia habeat paratam executionem. III. Si dissipare bona incipiat debitor, quia justè pro sua indemnitate est sollicitus fidejussor. Hæc de re latius *Instis. & D. eod.*

TITULUS XXIII.

De Solutio nibus.

SUMMARIUM.

1. Solutio quid ?
2. Ad solutionem obligati & Clerici.
3. Quibus tamen est beneficium competentia.
4. Nec cogendi cedere bonis.
5. Privi. competentia Clericus an renuntiare possit?
6. Debitor creditori non petenti quando solvere tenentur.
7. Indebite solutum esse quis probet. [tioni.
8. Exceptio per errorem omissa locum dat repeti-
9. Effectus solutionis.

Obligatio nis finis ad solutionem tendit : quæ largius sumpta compensationem, acceptationem, confusionem, transactionem, similesque satisfactionis species continet. Propriè sumpta est ejus, quod in obligationem deductum, naturalis præstatio. * Ad hanc tenetur quisquis justè obligatus, etiam Clericus; neque enim illi hæc in re privilegium: imo & Ecclesia, ratione debiti, per Prælatum ejus nomine contracti, & successor ratione prædecessoris, quatenus obligatio concernit Ecclesiæ utilitatem, *c. 1. h. r.* Neq; alias Ecclesiam conveniri æquum: ut nec debitum proprio Prælato nomine contractum successorem, aut Ecclesiam tenet, etiam si Ecclesia sit deducta in obligationem. Quod minime permillum Prælatis, qui obligantes Ecclesiam pro suis aut alienis debitis, suspenduntur hoc ipso ab administratione & spiritualium & temporalium, *c. 2. h. r.* Quo casu in hæredes Prælati agatur, qui tenentur nomine defuncti etiam ad ea, quæ ex delicto veniunt, *c. fin. inf. De sepult.*

Est verdè Clericis beneficium competentia, id est ne possint exciri ultra quam facere possunt, juxta *c. Odonardus 3. h. r.* ubi sufficit, si Clericus, qui satisfacere non potest, idoneam cautionem præstet de satisfaciendo, ubi ad pinguiorum fortunam devenit, ut in carcere detru-di aut derineri nequeat, & excommunicationis sententia in eum lata sit relaxanda, ne cogatur ad impossibile. * Ubi aliqui volunt eum cogi cedere bonis: quod non est probabile, *arg. l. Adiles 6. D. De rejud.* ubi miles non cogitur ad cessionem, nec ultra, quam facere potest, conveniatur, ne avocetur à militia. Quæ ratio etiam in

Clerico militat, ne avocetur à divinis. Abbatis *d. c. 3. Covar. 2. Variar. Ref. c. 1. nu. 9. Barthol. l. Alia 14. §. eleganter n. 23. D. Solutio marum.*

Quæritur autem: An prædicto privilegio Clericus possit renuntiare? R. Non videtur, quod privilegium hoc sit concessum nomine ordinis, ne in ejus opprobrium Clericus bonis spoliatus cogatur mendicare, & à divinis avocetur. Ut hoc beneficium sit cætenus publicum, cui non renuncietur privatorum pactis, *l. ius publicum D. De pactis.* Nihil facit, quod aliqui dicunt, militem posse huic privilegio renuntiare, per *l. pen. Cod. De pactis.* Nam nega optimè potest, *d. l. pen.* agi de privilegio publico, sed de eo, quod personæ concessitur, cui renuntiationem etiam Clerico competere non est dubium. Barb. *d. loco n. 20.* Quo modo privilegium Clero certæ provincie concessum, non cogi possit alibi ad solutionem, potest etiam Clerus sibi auferre, ei renuntians, quod tamen respiciat personas. Exemplum est in *l. De lecti 17. sup. De foro compet.*

Cæterum tenetur debitor solvere creditorem etiam non petenti, propter metum, aut aliam causam, eum invadere alienum & injustè detinere paria sunt, *c. pen. sup. De rebus spoliatis.* Injustam detentionem hic in debitore causam metus, quo adficitur creditor, quod minus debitum exigat, cujus cessatio non debet debitum prodesse, nec inducere liberationem.

Indebite à se solutionem factam allegari non auditur, nisi probet, *c. fin. h. r.* eo quod non præsumatur quis tam supinus, ut indebitas pecunias effundat, *l. Cum de indebito 25. D. De probat.* Nisi solvens sit pupillus, mulier, minor, aut alias rerum forensium imperitus, aut etiam cautio indebitè exposita dicatur, & indilicet loquantur. Est enim hic in casibus præsumptio contrarium. *d. l. 25. §. 1. c. §. fin.* Uti & si non primò insitatus solutionem, convictus de debito fuerit; tunc enim eum onerat præsumptio de debito accepto, ut probatio ei incumbat, debitum fuisse, quod recepit, *d. c. fin. h. r.*

Exceptio omissa per errorem, quatenus obligationem & obligationem elidit, facit indebitum esse solutum, datque locum repetitioni. Aliter se res habet, si exceptio tantum moretum solutionem, quia solutum non potest videtur verè non debitum, ut repeti nequeat secundum